

K Ü L Ö N F É L É K

Személyi hír. Mint értesülünk *Biró Zoltán* ny. miniszteri tanácsos az elmúlt hó folyamán megvált a „*Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Részvénytársaságá*”-nál viselt vezérigazgatói állásától.

Nem vagyunk illetékesek méltatni *Biró Zoltán*-nak bizonyára ebben a szerepkörben is kiváló működését, de nem mehetünk el e híradás mellett szó nélkül, hogy ezzel az ő saját egyéniségével annyira összeforrott jeles alkotásnak szociális és nemzeti szempontból való fontosságát ne méltassuk.

Amilyen korszakalkotó jelenség volt a közelmúltban a házilag os erdőgazdálkodás rendszere, olyan fontossággal bír a fakereskedelem munkaterületén való újabb térhódításunk is.

Hogy milyen fontos úttörő munka volt ez, mindenki előtt világos. Eddig még senkinek sem jutott eszébe közölünk kereskedőnek lenni, amihez nemcsak akarás, hanem tudás is kellett, különösen az utóbbi évek rettenetes összekúszaltságában.

Hogy pedig *Biró Zoltán* rátermettsége e téren is érvényesült, bizonyoságul felemlítem a magyarországi fakereskedelem egyik legnagyobb szervezetének elismerését, amellyel *Biró Zoltánt* alelnöki székébe emelte.

Folytatnunk kell ezt az utat, amelyet *Biró Zoltán* kitaposott, ezt kívánja az erdőmérnöki kar mai szociális helyzete, ezt kívánja a magyar nemzeti érdek, amikor ennek a rendkívül fontos munkaterületnek fokozatos visszahódítását erkölcsi kötelességünkkel tesszi.

Biró Zoltánnak pedig, úgyis mint lelkes munkatársunknak, szívből kívánjuk, hogy szervező és alkotóképességét, különösen ebben a megcsonkítottságunkban és fejvesztettségünkben mielőbb alkalma és módja legyen hivatottságának megfelelő bármily más formában a köz javára hasznosítani.

Halálozások. *Berwald Emil*, a gróf Széchényi Dénes f. uradalom főerdésze, szolgálatának 57-ik, életének 77-ik évében elhunyt.

Mint fiatal ember lépett a gróf Széchényi-család szolgálatába, s mint szerény, fáradhatlan munkaerő a sors különös kegyelmével szolgálta le ezt a két emberöltőnek megfelelő szolgálati időt.

Gáspár László, a kalocsai érseki uradalom erdőmérnöke, az OEE rendes tagja (Bajazsentistván), értesülésünk szerint a folyó hóban hirtelen elhunyt.

A szép reményekre jogosító fiatal kollégánkat özvegye és két árvája siratja.

Béke hamvaikra!

A középiskolát végzettek egyéves kereskedelmi szaktanfolyamával kapcsolatos különleges tanfolyamok. A vasúti és vámügyi tanfolyamon kívül bennünket legjobban érdekel a fakereskedelmi szaktanfolyam, amelynek előadói:

Dr. Fazekas Ferenc, okl. erdőmérnök és jurisdoktor, a Lövy Dávid és Fiai újpesti gőzfűrés- és furnirgyárának igazgatója.

Ifj. Gaul Károly, okl. gépészmérnök, a budapesti m. kir. állami felsőipariskola r. tanára.

Kapus Béla, ny. máv. igazgató-helyettes, a III. oszt. vaskorona-rend lovagja.

Dr. Szathmáry László, okl. vegyészmérnök, a „Budapesti Kereskedelmi Akadémia” r. tanára.

Tomasovszky Imre, okl. erdőmérnök, ny. földművelésügyi miniszteri tanácsos, a soproni „M. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola”-n „Az érdekesebb tengerentúli és exotikus fák” c. kollégium előadója.

A tanfolyamon előadott tantárgyak:

1. *Fakereskedelmi növénytan: I. Bevezető rész.* 1. A fásnövénnyek külső szerkezete és élteltételei. Gyökér, törzs, ág, gally, levél, rügy, virág és termés. Termőföld, levegő, melegség, víz, világosság. 2. A fásnövénnyek belső szerkezete. A sejt és részei. Sejtostály, sejtfalvastagodás. Növényi szövetek és céljaik. Edénynyalábok. Kambium, kéreg, bélsugar, bél. A törzs szerkezete. Évgűrűk, geszt és szíjács. A gyökér szerkezete. 3. A fásnövénnyek osztályozása magasság szerint. II. Különleges rész. A hazai fakereskedelem tárgyát képező tű- és lomblevelű fajok és cserjék, továbbá a fakereskedelemben gyakrabban előforduló tengerentúli és exotikus fajok ismertetése, próbadarabokon és furnirokon való bemutatása, botanikai gyakorlatokkal kapcsolatosan. Heti 1 órában. Előadó: *Tomasovszky Imre*.

2. *Erdőgazdasági encyclopaedia:* A) *Bevezetés.* Az erdők közgazdasági jelentősége. Az erdőgazdaság feladata és termelési tényezői. Az erdőkre vonatkozó statisztikai adatok. Magyarország fabehozatali és fakiviteli statisztikája. Erdőalakok termőhely szerint. Törzsökös erdőalakok. Erdőgazdasági eljárások (üzemmódok). A véderdő. Erdőgazdasági üzemterv. B) *Az erdei haszonvételek.* A fő-, elő- és mellékhaszonvételek különféle nemei, azok gyakorlása. C) *A fatermelés.* A fa termelésének ideje és módjai. Fatermelő szerszámok (fejszék, fűrészek, gajmók, bárdok stb.) ismertetése. Fadöntési szabályok. A fának erdei kidolgozása, választékok termelése, közelítése és kihozása. A termelt faválasztékok tárolása, számbavétele. Tűzkár elleni biztosítás. D) *A termelt faanyagoknak szárazon és vízen való szállítása.* Erdei út, csuszató út, erdei vasút, sikló, sodronykötélpálya, gépjármű, közforgalmi vasút, úsztatás, tutajozás és hajózás. E) *A fatermeléssel és erdei üzemekkel kapcsolatos különféle törvények és jogszabályok ismertetése.* Állami erdészeti adminisztráció. Érintkezés a hatóságokkal, különféle beadványok szerkesztése. Kirándulások a környékbeli erdőgazdaságokba. Szemléleti

oktatás a m. kir. mezőgazdasági múzeum erdészeti gyűjteményeiben. Heti 1 órában. *Előadó: Tomasovszky Imre.*

3. *Erdőbecslés és mérés.* I. *Erdőbecslés.* Az erdőbecslés tárgya, feladata és jelentősége. Fekvő és kitermelt erdei választékok köbözése. Álló fák köbtartalmának meghatározása. Faállományok fatömegének meghatározása. A fa korának megállapítása és a növedék becslése. II. *Erdőmérés.* Erdővételekhez, erdei üzemekhez és erdőbecslésekhez szükséges térképek. Tábornari, kataszteri és erdőgazdasági üzemtervi térképek. Tájékozás a térképen. Térképkulcs és térképolvasás. Mérési segédeszközök ismertetése. Kisebb kitérési feladatok megoldása. Kisebb terület felvétele. A területszámítás egyszerűbb módjai. A műszerekkel való méréseknek és szintezésnek fogalma. Erdőbecslési és mérési gyakorlatok a székesfővárosi erdőkben. Heti 1 órában. *Előadó: Tomasovszky Imre.*

4. *A fa mechanikai feldolgozása és faipari gépek:* a) Általános géptani bevezetés. Géprajzi jelölések. Kazánok, motorok, transzmissziók. A fa megmunkálására szolgáló szerszámok: mérő, hasító, metsző, tartó szerszámok. Fejszék, balták, kések, fűrők, gyalúk, fűrészek, ráspolók, csiszolók. A fa megmunkálására szolgáló gépek: Fűrészek, gyalúgépek, marógépek, vésőgépek, fűrőgépek. b) A fa. Szerkezete, alkotása. A jó fa tulajdonságai. A fa hibái és betegségei. A fa tartóssága és tartósságát növelő eljárások. A fa szárítása. A fa kilúgozása. A fa telítése. Talpfatelítés. A fa gőzölgése. c) Farönk, furnir, deszka, forgács, gyújtó, zsindely készítése, jó és rossz tulajdonságai, szállítása, raktározása. d) Kaptafagyártás, sámfa-, bot-, hajlítottbútorgyártás. e) A fa appretirozása: pácolás, fényezés, lakkozás, aranyozás, mórolás. (Bemutatások, rajzolások, faraktárak megtekintése.) Heti 2 órában. *Előadó: ifj. Gaul Károly.*

5. *A fa kémiai feldolgozása és technikai mikroszkópia:* Szerves kémiai alapfogalmak. A fa kémiai alkotórészei. Faszén, fakátrány, fagáz. Cellulózipar. Taníngyártás. Terpentin, balzsam, gyantatermelés. A fa mechanikai és kémiai feldolgozásánál szerepet játszó vegyszerek és azok minőségének megállapítása. A mikroszkóp szerkezete, használata, segédeszközei. Mikrotom. A hazai és külföldi tű- és lombosfák jellemzőinek mikroszkópi felismerése. (Bemutató, vetítés, gyárlátogatás.) Heti 2 órában. *Előadó: Dr. Szathmáry László.*

6. *A fakereskedelem technikája:* A fa- és belőle előállított különféle termékek és cikkek kereskedelme. Fakereskedelmi szokványok. Fabörze. A fakereskedelemmel kapcsolatos levelezési, könyvelési és számítási munkák. Raktárkönyv és index. Fakereskedői egyesületek, szövetségek ismertetése. Fakereskedelmi csarnok. Különféle szaklapok és szakirodalom. Heti 1 órában. *Előadó: Dr. Fazekas Ferenc.*

7. *Vasúti és hajózási díjszabás:* A vasútak és szállítóközönség jogai és kötelezettségei az áruszállítás terén, az üzletszabályzat és nemzetközi egyezmény idevágó határozmányai szerint, ideértve a fuvardíjreklamációk és kártérítési igények érvényesítési módját is.

A hazai és idegen vasútak díjszabási viszonyai általában, a csatlakozási pontok és a fuvardíjkiszámításnál tekintetbe veendő útirányok. A hazai és idegen vasúton fennálló helyi és kötelező díjszabások. Díjszabási és díjszámítási határozmányok. *Kiképzés* a vasúti árudíjszabások alkalmazásában *állandó fuvardíjkiszámítási gyakorlatokkal* az ismertetett áruosztályozás és tarifák kezén. Hajózási tarifák és szabályzati határozmányok. Heti 2 órában. *Előadó: Kapus Béla.*

A szóbeli előadásokat tanulságos *gyakorlatok és tanulmányutak* egészítik ki. Így a multban Budapest székesfőváros erdő- és mezőgazdasági hivatalának engedélyével *botanikai és erdőbecslési gyakorlatokat* tartottak a székesfőváros erdeiben, valamint a gödöllői m. kir. állami és koronauradalmi erdőigazgatóság engedélyével és támogatásával, 1927. évi június hó 7-én egy napra terjedő *erdőgazdasági tanulmányutat* tettek a visegrádi m. kir. erdőhivatal területébe.

A Mezőgazdasági Múzeum igazgatóságának külön engedélyével pedig — soronkívüli időben — a hallgatónak az *erdészeti gyűjteményeket* mutatták be.

Ezen kívül a hallgatókkal meglátogatták Lövy Dávid és Fiai ujpesti cég gőzfűrés- és furnirgyárait.

A beiratkozás alkalmával minden hallgató 60 pengőt fizet beíratási díj címén; a tandíj, amelynek egy évi összege 300 pengő, két részletben fizethető és pedig szeptember 10—12. az első részlet és február havában a második részlet. A beíratási díj fizetése alól senki sem menthető fel. *Köztisztviselők gyermekei a tandíj felét fizetik.*

„Fákat a magyar síkságra”. Ily címen a „Nemzeti Ujság” idei augusztus hó 4., 6. és 9. (175., 177. és 179.) számaiban Tóth Míke kalocsai Jézus-társasági tanár írt igen érdekes és rendkívül tanulságos tanulmányt.

A közismert, 89 éves, tudós szerző szerfölötti alaposággal és tudományos okfejtéssel mutat rá tanulmányának I-el jelölt részében arra, hogy *miért szükséges — a magyar síkságon — a faültetés, s hogy miért hiányzik az esőzés biztosítóka az Alföldön.*

Tanulmányának II. jelű részében síkságaink viszonyainak hű képét ecseteli, majd „A szárazság és fásítás” címen a tapasztalat és tudomány által a mi síkságaink szárazsága ellen megállapított egyedüli szert és egyedüli biztosítékot: a *fásítást* ajánlja. Eredeti módon és kellő érvekkel alátámasztva tárgyalja továbbá szerző az élő és élettelen tárgyak egymásra való viszonyos hatásainak törvényeit és kikutatja az okozati összefüggéseket a vidék hőmérséklete és nedvessége között, s arra a konkluzióra jut, hogy: „A fák a nyári hőséget, s a tél hidegét enyhítik, a hőmérséklet túlságos ingadozását szabályozzák.”

A tanulmány III. részében érdekesen ismerteti illusztris szerző azt az összefüggést, ami a fák és a vidék nedvessége között fennáll. Bebizonyítja, hogy *a fák siettetik az esőzést*, s kimutatja, hogy míg a síkság meleg levegője az esőzést nehezíti és csaknem lehetetlenné

teszi, addig a fával dúsan ellátott területek felett lebegő hűvös levegő okozójává lesz a gyakoribb esőzésnek. „Láttuk — úgymond — síkságunk nagy baját, a folyton fenyegető szárazságot, mely hite-
lünket veszélyezteti, jólétünket és előhaladásunkat akadályozza. Legyen hát elég a meddő sopánkodásból, legyen elég a mult leckéje, s a jelenben gazdaságunk lassú haladása, legyen elég a nyomorúság-
ból! Ragadják meg erőlyesen az eszközt, mellyel viszonyainkon könny-
nyen s nagyban segíthetünk. *Ültessünk fákat, alakítsuk kertté hazánk
síkságait*, hogy gazdagabbá váljék és jóléte s előhaladása biztosítva
legyen . . .”.

Jóleső s igaz örömmel állapítjuk meg, hogy az alföldi fásítás ügyét ily jeles tudós propagálja, aki élete javarészét az Alföldön töltötte, aki az Alföldnek bajait közelelről látta s megismerte. Érte-
sülésünk szerint az agg tudósnek és illusztris szerzőnek más kíván-
sága nincsen, csak az, hogy: „Az illetékes körök fejtsenek ki nagy
erélyt, s hajtassák végre az üdvös rendeleteket a magyar síkság fel-
virágoztatására.”

Tomasovszky Imre.

„Az erdészeti ismeretek” tanítása a „Vitézi Rend Örkenyi Gazdaképző Iskolájá”-ban. *Pálóczy Horváth* István és felesége *Katona Ilona* alapította, — idei június 12-én ünnepélyesen felavatott — és a „Vitézi Rend Örkenyi Gazdaképző Iskolájá”-ban a mezőgaz-
dasági tantárgyakon kívül, hetenkint 2 órában „Az erdészeti ismeretek” is előadatnak. Az iskola „Ismertetőjé”-ben közöltek szerint e
tantárgy tanítását a budapesti m. kir. erdőhivatal mindenkori veze-
tője látja el.

Jelenleg *Ajtay* Jenő m. kir. főerdőtanácsos adja elő e tantárgyat, ki ismert ügy- és szakszeretetével igyekszik az erdők iránti szerete-
tet a tanulókbán felkelteni, s beléjük oltani. Előadásait *Ajtay* tanul-
ságos gyakorlatokkal egészíti ki.

Tomasovszky Imre.

Hibaigazítás. Az Erdészeti Lapok folyó évi VII.—VIII. füze-
tében az erdőgazdasági szakiskola tankönyveinek az ismertetésénél
néhány hiba csúszott be.

Tóber: Erd. talajtan alapfogalmai című mű ára nincs feltün-
tetve, ez 2.00 pengő.

Az erdőművelést nem *Balás István* írta, hanem *Balás Emil*,
s az ára nem 3.20 pengő, hanem 3.50 pengő.

